

У Пленумі Верховного Суду України

Про затвердження Регламенту Пленуму Верховного Суду України

Постанова
Пленуму Верховного Суду України
від 9 квітня 2012 року № 5

Розглянувши проект Регламенту Пленуму Верховного Суду України, керуючись главою 5 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», Пленум Верховного Суду України **постановляє**:

1. Затвердити Регламент Пленуму Верховного Суду України (додається).

2. Визнати такою, що втратила чинність, постанову Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2011 року № 6 «Про затвердження Регламенту Пленуму Верховного Суду України».

ЗАТВЕРДЖЕНО
постановою Пленуму
Верховного Суду України
від 9 квітня 2012 р. № 5

РЕГЛАМЕНТ Пленуму Верховного Суду України

Загальні положення

Пленум Верховного Суду України (далі — Пленум) є колегіальним органом. До складу Пленуму входять усі судді Верховного Суду України, у тому числі судді, які призначені членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (далі — склад Пленуму).

Правові засади, організація і порядок діяльності Пленуму визначаються Конституцією України, Законом України «Про судоустрій і статус суддів» та цим Регламентом Пленуму Верховного Суду України.

Стаття 1. Повноваження Пленуму

1. До повноважень Пленуму належить:

- 1) обрання на посади та звільнення з посад Голови Верховного Суду України, Першого заступника Голови Верховного Суду України, заступників Голови Верховного Суду України — секретарів судових палат та заступників секретарів судових палат;
- 2) призначення на посаду з числа суддів Верховного Суду України за поданням Голови Верховного Суду України та звільнення з посади секретаря Пленуму;
- 3) заслуховування інформації Голови Верховного Суду України, Першого заступника Голови Верховного Суду України, заступників Голови Верховного Суду України — секретарів судових палат про їх діяльність;

- 4) визначення персонального складу судових палат Верховного Суду України за пропозицією суддів Верховного Суду України;
- 5) надання висновків щодо проектів законодавчих актів, які стосуються судової системи та діяльності Верховного Суду України;
- 6) прийняття рішень про звернення до Конституційного Суду України з питань конституційності законів та інших правових актів, а також щодо офіційного тлумачення Конституції та законів України;
- 7) надання висновку про наявність чи відсутність у діяннях, в яких звинувачується Президент України, ознак державної зради або іншого злочину;
- 8) внесення за зверненням Верховної Ради України письмового подання про неможливість

виконання Президентом України своїх повноважень за станом здоров'я;

9) затвердження Регламенту Пленуму та внесення до нього змін і доповнень;

Стаття 2. Скликання Пленуму

1. Пленум скликається Головою Верховного Суду України в разі потреби або на вимогу не менш як четвертої частини від складу суддів Верховного Суду України, але не рідше одного разу на три місяці. У разі відсутності Голови Верховного Суду України Пленум скликається Першим заступником Голови Верховного Суду України, а в разі відсутності Першого заступника — одним із заступників, що виконує повноваження Голови Верховного Суду України.

2. Про день і час скликання Пленуму та питання, що виносяться на його розгляд, учасники за-

10) затвердження положення про Науково-консультативну раду при Верховному Суді України;

11) розгляд та вирішення інших питань, віднесених законом до його повноважень.

сідання Пленуму повідомляються не пізніше як за 10 днів до засідання.

3. На засідання Пленуму можуть бути запрошені представники органів державної влади, наукових установ, громадських організацій, засобів масової інформації та інші особи; їх неявка не є перепорою для проведення Пленуму.

4. Порядок скликання та проведення Пленуму з питання дострокового припинення повноважень Голови Верховного Суду України визначається Законом України «Про судоустрій і статус суддів».

Стаття 3. Підготовка і порядок проведення засідань Пленуму

1. Порядок денний засідання Пленуму формується секретаріатом Пленуму на підставі подання особи, що скликає Пленум відповідно до цього Регламенту, чи вимоги суддів Верховного Суду України, висунутої в порядку, передбаченому цим Регламентом. Порядок денний із переліком документів, що розглядатимуться, і проектами постанов Пленуму надається (розсилається) суддям, які входять до складу Пленуму. Документи щодо розгляду питань, винесених на порядок денний, при необхідності надаються (розсилаються) іншим учасникам засідання Пленуму.

2. Повідомлення суддів, які входять до складу Пленуму, та осіб, запрошених на його засідання, здійснюється не пізніше ніж за 10 днів до його початку і покладається на секретаріат Пленуму, а представників засобів масової інформації — на прес-службу Верховного Суду України. Інформація про час і місце проведення Пленуму розміщується на офіційному веб-сайті Верховного Суду України. Розміщення запрошених осіб та представників засобів масової інформації в залі забезпечує служба судових розпорядників Верховного Суду України. В окремих випадках за рішенням Пленуму представники засобів масової інформації можуть не допускатися до участі в його засіданні.

3. Засідання Пленуму відкривається Головою Верховного Суду України, а у разі його відсутності — особою, яка виконує його обов'язки.

4. Засідання Пленуму Верховного Суду України є повноважним за умови присутності на ньому не менше двох третин від складу Пленуму. Для встановлення кворуму та визначення кількості поданих голосів від складу Пленуму під час голосування враховується фактична кількість суддів, обраних

до Верховного Суду України. Реєстрація суддів, які входять до складу Пленуму, проводиться за допомогою електронних засобів. В окремих випадках реєстрація може відбуватися шляхом підняття рук. Якщо відкриття засідання Пленуму неможливе у зв'язку з відсутністю за даними реєстрації необхідної кількості його складу (двох третин), засідання переноситься на іншу дату (час).

5. Після відкриття засідання Пленуму головуючий повідомляє про участь у роботі Пленуму осіб, запрошених на засідання, а також про присутність представників засобів масової інформації, оголошує питання, які включені до порядку денного.

6. Порядок денний засідання Пленуму затверджується шляхом відкритого голосування більшістю голосів суддів, присутніх на засіданні Пленуму. При цьому до порядку денного можуть бути включені й інші питання, які в ньому не зазначені, за умови, що вони відповідним чином підготовлені.

7. Після затвердження порядку денного надається слово особам, визначеним для доповіді, співдоповіді. Доповідачу (співдоповідачу) можуть бути поставлені усні чи письмові запитання. Час, який надається для доповіді, співдоповіді та виступу під час дебатів, визначається шляхом відкритого голосування більшістю голосів присутніх.

8. Запрошені особи за пропозицією головуючого можуть висловлювати свою думку з питань, які обговорюються (окрім питань про обрання, призначення суддів Верховного Суду України на адміністративні та інші посади і звільнення їх із цих посад).

9. Після доповіді, співдоповіді та висловлення думки запрошеними особами учасникам засідання

надається слово для обговорення доповіді, співдоповіді. Головуючий веде засідання неупереджено, створюючи суддям та іншим особам рівні можливості для обговорення питань порядку денного, не обмежуючи їх у можливості ставити і знімати запитання та не коментуючи їх висловлювань. Обговорення може бути припинено лише за пропозицією суддів шляхом відкритого голосування більшістю голосів присутніх.

10. Після обговорення питання, яке розглядається, головуєчий оголошує і ставить на голосування проект постанови Пленуму в цілому чи окремо кожен його пункт. Постанова чи її пункт вважається прийнятим, якщо за неї (нього) подано більшість голосів суддів, присутніх на засіданні Пленуму. При рівності голосів «за» і «проти» постанова Пленуму вважається неприйнятною. У разі необхідності доопрацювання постанови чи деяких її положень вона може бути прийнята у першому читанні. У цьому випадку може бути створена робоча група для доопрацювання постанови, після чого визначається дата наступного розгляду постанови і дата, до якої учасниками Пленуму можуть бути подані зауваження та пропозиції. До другого й наступних читань виготовляється таблиця, в якій наводяться текст проекту постанови, подані на нього зауваження і пропозиції, рішення робочої групи та остаточна редакція проекту.

11. Ведення протоколу, в якому письмово фіксується перебіг засідання Пленуму, і фіксування засідання технічними засобами покладаються на секретаріат Пленуму.

12. Протокол підписується головуєчим на засіданні Пленуму та секретарем Пленуму (у разі відсутності секретаря Пленуму — суддею, якого Пленум визначив за секретаря Пленуму шляхом відкритого голосування більшістю голосів присутніх). До нього додається відповідний носій інформації з даними фіксування засідання технічними

засобами, а в разі необхідності і повна чи часткова його письмова розшифровка.

13. Засідання Пленуму проводиться державною мовою. У разі коли запрошена на засідання особа не володіє державною мовою, вона має право виступати рідною або іншою мовою, якою володіє, та користуватися послугами перекладача. Про свій намір висловлюватись іншою мовою, користуватись послугами перекладача особа повинна завчасно повідомити секретаря Пленуму. Організація перекладу виступу покладається на секретаріат Пленуму.

14. Судді та інші учасники засідання виступають, дають пояснення, ставлять запитання та відповідають на них лише після надання їм слова головуєчим.

15. Обов'язок щодо сприяння додержанню в залі встановленого порядку покладається на працівника служби судових розпорядників, який виконує розпорядження головуєчого і секретаря Пленуму.

16. Пленум приймає з розглянутих питань постанови. Прийнятю остаточно постанову в термін до 10 днів опрацьовує робоча група з урахуванням зауважень редакційного характеру. Постанову візує суддя-доповідач, начальник правового управління, керівник підрозділу редагування та коректури документів. Після візування постанова передається на підпис секретарю Пленуму (судді, якого Пленум визначив за секретаря Пленуму) та головуєчому на засіданні Пленуму.

17. Секретаріат Пленуму не пізніше трьох днів із дня підписання постанови надсилає її копії заінтересованим установам та особам.

18. Друкований та електронний тексти постанови негайно передаються до управління забезпечення видавничої діяльності Верховного Суду України для оприлюднення в журналі «Вісник Верховного Суду України» та до прес-служби для оприлюднення на веб-сайті Верховного Суду України.

Стаття 4. Порядок розгляду питання про вибори Голови Верховного Суду України, його Першого заступника, заступників Голови Верховного Суду України — секретарів судових палат та заступників секретарів судових палат

1. Голова Верховного Суду України, його Перший заступник, заступники Голови Верховного Суду України — секретарі судових палат та заступники секретарів судових палат обираються Пленумом строком на п'ять років шляхом таємного голосування. Вибори проводяться не пізніше одного місяця з дня закінчення повноважень Голови Верховного Суду України, його Першого заступника, заступників Голови Верховного Суду України — секретарів судових палат та заступників секретарів судових палат чи відкриття вакансії з інших підстав. Обрання здійснюється з числа суддів

Верховного Суду України за пропозицією (усною або письмовою) будь-кого з них, висловленою на засіданні Пленуму.

2. При обранні суддів на посади, зазначені в частині першій цієї статті, не може бути головуєчим на засіданні Пленуму суддя, що є кандидатом для обрання на посаду. У разі якщо відсутні Голова Верховного Суду України, його Перший заступник та заступники Голови Верховного Суду України — секретарі судових палат або вони претендують на зайняття посад, зазначених у частині першій цієї статті, то на засіданні головує суддя Верховного Суду

України, що обирається з числа суддів шляхом відкритого голосування більшістю голосів присутніх.

3. На засіданні Пленуму затверджуються форма бюлетеня для таємного голосування та форма протоколу голосування. Рішення про форму бюлетеня та протоколу голосування приймається шляхом відкритого голосування більшістю голосів присутніх.

4. Головуючий на засіданні Пленуму вносить пропозицію про створення комісії з організації та проведення виборів Голови Верховного Суду України, його Першого заступника, заступників Голови Верховного Суду України — секретарів судових палат та заступників секретарів судових палат (далі — лічильна комісія). До неї шляхом відкритого голосування більшістю голосів присутніх обираються п'ять суддів, які не є кандидатами для обрання на посаду. За можливості до складу лічильної комісії включається не більше двох суддів від однієї судової палати. Лічильна комісія обирає зі свого складу відкритим голосуванням голову та секретаря комісії, про що складається протокол.

5. Голові лічильної комісії передається протокол голосування, підписаний головуючим. У цьо-

му протоколі зазначається затверджена форма бюлетеня для голосування та його зміст. У бюлетені для голосування за кандидатури на посади Голови Верховного Суду України, його Першого заступника, заступників Голови Верховного Суду України — секретарів судових палат та заступників секретарів судових палат вносяться назва вакантної посади та всі прізвища кандидатів, що на неї претендують. Кількість кандидатур на кожному з вакантних посад не обмежується. Внесення прізвищ, імен та по батькові кількох кандидатів, що претендують на посаду, здійснюється в алфавітному порядку.

6. Внесення кандидатур до бюлетеня здійснюється лише за наявності усної або письмової згоди кандидата балотуватися на посаду. Суддя не може балотуватися на дві і більше посад одночасно.

7. Судді Верховного Суду України можуть ставити кандидатам запитання та брати участь в обговоренні їхніх кандидатур.

8. Рішення про затвердження змісту бюлетеня приймається відкритим голосуванням більшістю голосів присутніх на засіданні Пленуму суддів Верховного Суду України.

Стаття 5. Порядок голосування за кандидатури на посади Голови Верховного Суду України, його Першого заступника, заступників Голови Верховного Суду України — секретарів судових палат та заступників секретарів судових палат

1. Лічильна комісія забезпечує виготовлення бюлетенів для таємного голосування за кількістю суддів, присутніх на засіданні Пленуму. Головуючий на засіданні Пленуму розписується на звороті кожного бюлетеня, ставить відтиск печатки Верховного Суду України і передає бюлетені голові лічильної комісії. Бюлетені без підпису головуючого та відтиску печатки є недійсними.

2. Одержані за актом головою лічильної комісії від головуючого на засіданні Пленуму бюлетені для таємного голосування передаються членами комісії за окремим списком суддям, що беруть участь у виборах. Судді розписуються за одержані бюлетені. Бюлетені, що залишилися, погашаються.

Стаття 6. Порядок визначення результатів голосування з питання обрання Голови Верховного Суду України, його Першого заступника, заступників Голови Верховного Суду України — секретарів судових палат та заступників секретарів судових палат

1. Після проведення таємного голосування лічильна комісія перевіряє цілість печаток на урні, відкриває її, перевіряє дійсність бюлетенів, підраховує в них голоси «за» і «проти» кожного кандидата, складає протокол таємного голосування, в якому зазначає кількість суддів, що одержали бюлетені, кількість бюлетенів, визнаних недійсними,

3. Лічильна комісія забезпечує таємність голосування. У кабінку (окреме приміщення), де воно проводиться, ніхто інший, крім особи, яка голосує, не допускається. Скринька для таємного голосування перед його проведенням опечатується головою лічильної комісії в присутності всіх членів цієї комісії та під час голосування знаходиться у місці, що є доступним для огляду всіма учасниками засідання Пленуму.

4. Голосування здійснюється шляхом викреслення прізвищ кандидатів, що не підтримуються. При цьому особа, що голосує, залишає в бюлетені не більше одного прізвища кандидата, якого підтримує.

кількість голосів, поданих «за» і «проти» кожного кандидата, та визначає тих, хто набрав більшість голосів. Протокол підписується головою і членами лічильної комісії. Протокол оголошується головою лічильної комісії на засіданні Пленуму.

2. Недійсними визнаються бюлетені невстановленого зразка, зіпсовані й ті, в яких дописано інші

прізвища, залишено прізвища двох і більше кандидатів на одну і ту саму посаду.

3. Обраними на відповідні посади вважаються особи, за яких подано більшість голосів від складу Пленуму. Обрання цих осіб затверджується на підставі протоколу таємного голосування постановою Пленуму.

4. У разі коли жоден із кандидатів не одержав необхідної кількості голосів, за рішенням лічильної комісії проводиться повторне голосування по двох кандидатах, які одержали найбільшу кількість голосів на відповідну посаду.

5. Якщо два і більше кандидатів одержали однакову кількість голосів за обрання їх на одну і ту саму посаду, проводиться повторне голосування за цих кандидатів.

6. Якщо один із кандидатів одержав більшу кількість голосів, але не одержав необхідної їх кількості, а наступні за ним два і більше канди-

датів на ту саму посаду отримали однакову кількість голосів, повторне голосування проводиться за цих кандидатів.

7. Якщо при повторному голосуванні жодного з кандидатів не обрано, проводяться нові вибори на відповідну посаду з висуванням інших кандидатур.

8. Постанова Пленуму про обрання суддів на посади підписується головоючим та секретарем Пленуму і скріплюється гербовою печаткою Верховного Суду України. Копія цієї постанови надсилається Президенту України, до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України.

9. Матеріали засідання Пленуму, на якому вирішувалося питання про вибори суддів на посади, здаються в опечатаному вигляді за актом на зберігання до архіву Верховного Суду України секретарем Пленуму в присутності головуючого на засіданні Пленуму та Голови Верховного Суду України.

Стаття 7. Призначення на посаду секретаря Пленуму

1. Секретар Пленуму призначається на посаду з числа суддів Верховного Суду України строком на п'ять років за поданням Голови Верховного Суду України.

2. Призначення на посаду секретаря Пленуму здійснюється шляхом відкритого голосування.

3. При розгляді питання про призначення секретаря Пленуму його обов'язки в цьому засідан-

ні виконує суддя Верховного Суду України, якого Пленум визначить за секретаря Пленуму за пропозицією суддів шляхом відкритого голосування більшістю голосів присутніх.

4. Призначеним на посаду секретаря Пленуму вважається суддя, за якого подано більшість голосів суддів, присутніх на засіданні Пленуму.

Стаття 8. Дострокове звільнення суддів з посад Голови Верховного Суду України, його Першого заступника, заступників Голови Верховного Суду України — секретарів судових палат, заступників секретарів судових палат та секретаря Пленуму

1. Голова Верховного Суду України, його Перший заступник, заступники Голови — секретарі судових палат, заступники секретарів судових палат, секретар Пленуму звільняються з посади Пленумом за правилами, передбаченими Законом України «Про судоустрій і статус суддів» та цим Регламентом.

2. Дострокове звільнення з посади Голови Верховного Суду України здійснюється у порядку, визначеному Законом України «Про судоустрій і статус суддів». Цей Регламент для зазначеної процедури не застосовується.

3. Питання про дострокове звільнення з посади розглядається Пленумом за особистою заявою особи, що займає цю посаду, або за поданням не менш як п'ятої частини суддів від складу Пленуму, скріпленим їх підписами. У заяві чи поданні про дострокове звільнення судді з адміністративної або іншої посади повинна бути наведена конкретна причина такого звільнення.

4. У разі необхідності Пленум може створити комісію для перевірки причин дострокового звіль-

нення та їх обґрунтованості. Кількісний і персональний склад комісії та її повноваження визначаються Пленумом.

5. Питання про дострокове звільнення суддів із зазначених у частині першій цієї статті посад вирішується таємним голосуванням. Пленумом створюється комісія, яка забезпечує проведення відповідної процедури за правилами, передбаченими статтями 4 та 6 цього Регламенту.

6. Під час голосування у кабіні (окремому приміщенні) думка щодо дострокового звільнення судді з посади висловлюється згідно із затвердженою Пленумом формою бюлетеня. Недійсність бюлетеня (бюлетенів) визначається за правилами частини другої статті 6 цього Регламенту.

7. Суддя вважається звільненим із зазначеної у частині першій цієї статті посади (крім посади Голови Верховного Суду України), якщо за це подано більшість голосів суддів від складу Пленуму. Звільнення з адміністративної або іншої посади не позбавляє особу повноважень судді Верховного Суду України.

8. За результатами голосування ухвалюється відповідна постанова Пленуму, яку підписують Голова Верховного Суду України (головуючий) і секретар

Пленуму, а при вирішенні питання щодо секретаря Пленуму — головуючий та суддя Верховного Суду України, якого визначено за секретаря Пленуму.

Стаття 9. Надання висновків щодо проектів законодавчих актів та прийняття рішень про звернення до Конституційного Суду України

1. Пленум надає висновки щодо проектів законодавчих актів, які стосуються судової системи й діяльності Верховного Суду України, та приймає рішення про звернення до Конституційного Суду України з питань конституційності законів та інших правових актів, а також щодо офіційного тлумачення Конституції й законів України за поданням Голови Верховного Суду України, його Першого заступника чи заступників Голови Верховного Суду України — секретарів судових палат в порядку, передбаченому статтею 3 цього Регламенту.

2. Постанова щодо звернення до Конституційного Суду України з конституційним поданням та саме конституційне подання у термін до п'яти днів доопрацьовуються виконавцем і суддею-доповідачем, після чого ці документи візуються секретарем відповідної судової палати, начальником правового управління, керівником підрозділу редагування та коректури документів і виконавцем. Після підписання постанови секретарем Пленуму вона передається разом із необхідною кількістю примірників конституційного подання на підпис Голові Верховного Суду України.

Стаття 10. Надання висновків щодо звинувачень Президента України та внесення подання про неможливість виконання ним своїх повноважень

1. Пленум на підставі рішення Верховної Ради України, прийнятого відповідно до статті 111 Конституції України, надає висновок щодо наявності чи відсутності в діяннях, у яких звинувачується Президент України, ознак державної зради або іншого злочину.

2. Пленум на підставі звернення Верховної Ради України, прийнятого відповідно до статті 110 Кон-

ституції України, ухвалює та вносить письмове подання до Верховної Ради України про неможливість виконання Президентом України своїх повноважень за станом здоров'я.

3. Розгляд питань, зазначених у пунктах 1 і 2 цієї статті, здійснюється Пленумом за правилами, передбаченими відповідним Законом та статтею 3 цього Регламенту.

Стаття 11. Розгляд та вирішення інших питань, віднесених законом до повноважень Пленуму

1. Пленум розглядає питання визначення персонального складу судових палат, затвердження положення про Науково-консультативну раду при Верховному Суді України, заслуховує інформацію Голови Верховного Суду України, його Першого

заступника, заступників Голови Верховного Суду України — секретарів судових палат про їх діяльність, а також приймає рішення з інших питань, віднесених законом до його компетенції, в порядку, встановленому статтею 3 цього Регламенту.

Стаття 12. Внесення змін і доповнень до Регламенту Пленуму

1. Зміни і доповнення до цього Регламенту можуть бути внесені Пленумом за поданням Голови Верховного Суду України чи половини суддів від складу Пленуму за їх підписами.

2. Усі необхідні документи та проект постанови Пленуму готуються ініціаторами внесення змін. Ці матеріали розглядаються за правилами, передбаченими статтею 3 цього Регламенту.

3. Рішення про внесення змін до цього Регламенту вважається прийнятим, якщо за нього проголосувала більшість суддів від складу Пленуму.

4. Не допускається внесення до цього Регламенту змін щодо процедури обрання та звільнення Голови Верховного Суду України пізніше шести місяців до закінчення строку його повноважень.